

Informatiebulletin Tihange en stralingsrisico's

Nummer 3, 24 april 2017

Verspreiding jodiumtabletten

Met deze nieuwsbrief informeert de Veiligheidsregio Limburg-Noord gemeenten over de ontwikkelingen rondom de voorbereiding op stralingsincidenten.

De overheid wil dat Nederland zo goed mogelijk is voorbereid op een eventueel ongeval met een kernreactor (een stralingsincident). De kans op een kernongeval is zeer klein. Kernreactoren moeten aan strenge veiligheidseisen voldoen. Omdat kernongevallen zich niet aan landsgrenzen houden, heeft Nederland de zones aangepast waarbinnen mensen over jodiumtabletten moeten beschikken. Bij een kernongeval kan radioactief jodium vrijkomen. Jodiumtabletten voorkomen dat het lichaam radioactief jodium opneemt.

Ministerie VWS verspreidt in september jodiumtabletten

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft afgelopen vrijdag bekend gemaakt dat de jodiumtabletten in september 2017 worden verspreid aan bepaalde groepen mensen die tot 100 km rond een kernreactor wonen. Zie Kamerbrief 21 april 2017 met factsheet als bijlagen bij dit informatiebulletin. De regie op deze predistributie en de informatievoorziening aan inwoners ligt bij het Ministerie van VWS. De veiligheidsregio's bieden hierbij ondersteuning.

Wie krijgen jodiumtabletten?

De jodiumtabletten zijn bestemd voor:

- mensen tot en met 40 jaar die in een zone van 0-20 km van een kerncentrale of onderzoeksreactor wonen;
- mensen tot 18 jaar die in een zone van 20-100 km van een kerncentrale of onderzoeksreactor wonen.

Binnen de Veiligheidsregio Limburg-Noord vallen de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond en Weert al of niet gedeeltelijk in de zone van 20-100 km vanaf de bron.

Per post en via apotheek/drogist

De mensen die tot de doelgroep behoren zullen in september 2017 de jodiumtabletten thuis per post ontvangen. Zwangere vrouwen kunnen ter bescherming van hun ongeboren kind jodiumtabletten bij de apotheek of drogist kopen. Daar zullen de jodiumtabletten na de predistributie ook verkrijgbaar voor mensen die niet tot de doelgroep behoren.

Bijzondere locaties

Bijzondere locaties zoals scholen, kinderopvang en jeugdinstellingen kunnen jodiumtabletten in voorraad opslaan. Ze zijn dit niet verplicht. De veiligheidsregio inventariseert de behoefte. Op basis daarvan stelt VWS de jodiumtabletten beschikbaar.

Nooddistributie

Op verzoek van het Ministerie van VWS bereiden de betreffende veiligheidsregio's de nooddistributie van jodiumtabletten voor. Nooddistributie houdt in: het uitdelen van jodiumtabletten aan mensen die ze nog niet hebben bij een concrete dreiging van een stralingsongeval waarbij radioactief jodium kan vrijkomen. Denk aan toeristen of forenzen.

Informatie over jodiumtabletten

Kijk op de website www.waaromkrijgikjodiumtabletten.nl of lees bijgevoegde factsheet voor meer informatie over de jodiumtabletten. Zoals: Waarom krijg je jodiumtabletten, wie krijgt ze, wat moet je ermee doen, de werking van jodiumtabletten, hoe en wanneer moet je ze innemen en wat kun je verder doen om jezelf te beschermen bij een kernongeval.

Of jodiumtabletten zinvol zijn hangt af van je leeftijd en woonafstand tot een kerncentrale. In een ring van 20-100 km rondom een kerncentrale is er geen reden om mensen boven de 18 jaar van jodiumtabletten te voorzien om de volgende redenen:

- *Leeftijd*
De schildklier van (ongeboren) kinderen is gevoeliger voor radioactief jodium dan die van volwassenen. Zij hebben dus het meeste baat bij de beschermende werking van jodiumtabletten. Hoe ouder iemand is, hoe kleiner de kans op schildklierkanker door blootstelling aan radioactief jodium. De risico's op bijwerkingen van jodiumtabletten nemen toe naarmate mensen ouder worden. Denk daarbij aan de ontwikkeling van allergieën of problemen met de schildklier.
- *Afstand tot kerncentrale*
Bij een kernongeval neemt het risico op besmetting met radioactief jodium af naarmate mensen verder van een kerncentrale wonen.

Jodiumtabletten beschermen alléén tegen de gevolgen van radioactief jodium. Ze bieden geen bescherming tegen andere radioactieve stoffen/straling. Daarom kan de overheid ook andere beschermende maatregelen afkondigen, zoals schuilen en maatregelen om te voorkomen dat voedsel dat besmet is met radioactieve stoffen wordt geconsumeerd.

Voorzorgsmaatregel

Dat de overheid nu jodiumtabletten verspreidt, betekent niet dat er een grotere kans is op een kernongeval. De jodiumtabletten worden verspreid als voorzorgsmaatregel. Bewoners van bepaalde gebieden zijn dan beter voorbereid als zich een kernongeval zou voordoen.

Geen acute dreiging

Er is momenteel geen sprake van een concrete dreiging van een stralingsongeval. Het Ministerie van VWS stelt de jodiumtabletten beschikbaar om voorbereid te zijn op de hele kleine kans op een stralingsongeval. Een belangrijk advies aan de ontvangers is: bewaar de jodiumtabletten goed. De rijksoverheid zal aangeven wanneer het juiste moment is om ze in te nemen.

Meer informatie

Op de website <http://www.limburg-veilig.nl/gevaarlijke-stoffen/kernongeval> staat meer informatie over stralingsongevallen, wat de overheid doet en hoe inwoners zich kunnen voorbereiden.

Meer informatie over de verspreiding van jodiumtabletten vindt u op www.waaromkrijgikjodiumtabletten.nl.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

1116284-162588-PG

Uw brief

-

Bijlage(n)

1

Datum 21 april 2017
Betreft Uitvoering distributie jodiumtabletten

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Geachte Voorzitter,

In de brief van 2 juli 2014 heeft de minister van Economische Zaken u geïnformeerd over zijn besluit om de interventiewaarden voor nucleaire incidenten af te stemmen op de waarden in Duitsland en België.¹ Het is belangrijk dat mensen zichzelf kunnen beschermen tegen schadelijke stoffen die kunnen vrijkomen bij een nucleair incident. Daarom heeft de minister in haar brief aan de Kamer d.d. 8 maart 2016 aangegeven de maatregel jodiumprofylaxe voor te bereiden en daarbij gebruik te willen maken van een combinatie van predistributie en distributie op het moment van een verwachte uitstoot van radioactief jodium (hierna: nooddistributie). De doelgroep van deze maatregel betreft in de eerste ring rondom een kerncentrale mensen tot en met 40 jaar en zwangere vrouwen (voor het ongeboren kind) en in de tweede ring mensen tot 18 jaar en zwangere vrouwen. Bij een nucleair incident zal op grotere afstand van de bron sprake zijn van een geringe blootstelling aan radioactief jodium. Daarom is er geen reden om op grotere afstand van de bron iedereen tot 40 jaar te voorzien van jodiumtabletten. De schildklier van (ongeboren) kinderen is gevoeliger voor radioactief jodium, waardoor ook op grotere afstand en bij een geringe blootstelling, jodiumtabletten voor deze kinderen wel effectief kunnen zijn.

De afgelopen periode heb ik in overleg met vertegenwoordigers en deskundigen van onder andere veiligheidsregio's, apotheken en andere departementen een plan van aanpak opgesteld. Ik heb een factsheet op laten stellen met de belangrijkste punten uit dit plan van aanpak. Deze factsheet is als bijlage aan deze brief toegevoegd.

Om voor de predistributie van jodiumtabletten de doelgroepen 0 tot en met 40 in de eerste ring rondom een kerncentrale en 0 tot 18 jaar in de tweede ring te bereiken, zal gebruik worden gemaakt van huis-aan-huis verstrekking van jodiumtabletten per post. Om de adressen van de mensen uit de doelgroep te verkrijgen, dient VWS gebruik te maken van de diensten van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (hierna: RvIG).

¹ Kamerstukken II 2013/14, 32 645, 60 (Kamerbrief)

Zwangere vrouwen zullen informatie over jodiumprofylaxe ontvangen via de verloskundige/gynaecoloog, waarna zij de jodiumtabletten bij de apotheek of drogisterij kunnen aanschaffen.

Kenmerk
1116284-162588-PG

De komende tijd zal de distributie van jodiumtabletten worden voorbereid. Daarnaast wordt er regionaal een operationeel plan voor de nooddistributie uitgewerkt. Dit zal in overleg met de betrokken partijen gebeuren. Om de effectiviteit van de predistributie zo groot mogelijk te laten zijn, zal deze huis-aan-huis distributie, mede gelet op de communicatie over de maatregel, niet in de zomermaanden plaatsvinden. Daarom is gekozen om de predistributie in september 2017 uit te voeren.

Met de distributie van jodiumtabletten zorgen we ervoor dat we in geval van een nucleair incident de maatregel jodiumprofylaxe op een vergelijkbare manier kunnen inzetten als België en Duitsland. Deze maatregel draagt daarmee bij aan een geharmoniseerde aanpak van de maatregelen met België en Duitsland bij een kernongeval.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Factsheet

Jodiumprofylaxe

Definities

Jodiumprofylaxe is het preventief slikken van jodium(tabletten) om de opslag van radioactief jodium in de schildklier zoveel mogelijk te voorkomen.

Predistributie is het uitdelen van tabletten aan vooraf bepaalde doelgroepen zonder dat er een acute dreiging is van een kernongeval of lozing van radioactief jodium.

Nooddistributie is het uitdelen van jodiumtabletten bij een concrete dreiging van een lozing van radioactief jodium of kernongeval aan mensen die (nog) geen beschikking hebben over jodiumtabletten.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft op **8 maart 2016** aan de Tweede Kamer gemeld dat zij voor alle doelgroepen die er baat bij hebben jodiumtabletten beschikbaar stelt. Dit gebeurt door middel van predistributie en nooddistributie.

De afgelopen maanden heeft VWS, in overleg met vertegenwoordigers en deskundigen van onder andere veiligheidsregio's, GGD GHOR NL en andere ministeries, een plan van aanpak voor de predistributie van jodiumtabletten uitgewerkt. Nu hierover overeenstemming is bereikt, kan VWS zich met de verschillende partijen gaan richten op de daadwerkelijke distributie van jodiumtabletten.

Stand van zaken

De minister van Economische Zaken heeft op **2 juli 2014** aan de Tweede Kamer gemeld dat jodiumprofylaxe in grotere regio's moet worden voorbereid. Om op het moment van een kernongeval dezelfde maatregelen te kunnen treffen als onze buurlanden (harmonisatie). Dit besluit is in lijn met uitgangspunten van het Internationaal Atoom en Energie Agentschap (IAEA).

Om het bereik van de predistributie zo groot mogelijk te maken, is het belangrijk dat de distributie niet in de vakantiemaanden plaatsvindt. Daarom kiest VWS ervoor om de predistributie in **september 2017** uit te voeren.

Doelgroepen jodiumprofylaxe

In de eerste ring rondom een kernreactor zijn mensen tot en met 40 jaar en zwangere vrouwen aangewezen als de groep die over jodiumtabletten moeten beschikken.

In de tweede ring rondom een kernreactor zijn mensen tot 18 jaar en zwangere vrouwen aangewezen als groep die over jodiumtabletten moeten beschikken.

Zwangere vrouwen krijgen jodiumtabletten primair aangeboden ter bescherming van het ongeboren kind.

De indeling van mensen (in leeftijdscategorieën en de afstand waarop iemand van een kernreactor woont) heeft te maken met de volgende twee factoren:

- Hoe ouder iemand is, hoe kleiner de kans is op het ontstaan van schildklierkanker als gevolg van blootstelling aan radioactief jodium.
- De risico's op bijwerkingen bij het innemen van jodiumtabletten nemen toe naarmate mensen ouder worden. Denk daarbij aan de ontwikkeling van allergieën of functiestoornissen van de schildklier.

Bij een kernongeval neemt het risico op besmetting met radioactief jodium af naarmate mensen verder van een kernreactor wonen:

- De schildklier van (ongeboren) kinderen is gevoeliger voor radioactief jodium dan die van volwassenen. Zij hebben dus het meeste baat bij de beschermende werking van jodiumtabletten.

De jodiumtabletten zijn na de predistributie verkrijgbaar bij apotheken en drogisterijen. Zwangere vrouwen kunnen daar jodiumtabletten kopen. Ook andere mensen die niet in de doelgroep vallen, maar wel jodiumtabletten willen aanschaffen, krijgen zo de mogelijkheid om jodiumtabletten in huis te halen.

Figuur 1
Kilometerbepaling per kernreactor

Locatie kernreactor	Type	Eerste ring (0 t/m 40 jaar en zwangeren)	Tweede ring (0-18 jaar en zwangeren)
Borssele	Kerncentrale	20 km	100 km
Doel (België)	Kerncentrale	20 km	100 km
Tihange (België)	Kerncentrale	nvt	100 km
Mol (België)	Onderzoeksreactor	20 km	nvt
Emsland (Duitsland)	Kerncentrale	25 km	100 km
Petten	Onderzoeksreactor	nvt	3 km
Delft	Onderzoeksreactor	nvt	0,5 km

Predistributie jodiumtabletten

In de eerste ringen rondom de kerncentrales Borssele, Doel en Emsland zijn de jodiumtabletten grotendeels al gedistribueerd. In een aantal gemeenten in Zeeland en Midden-West-Brabant waar dat nog niet is gebeurd, krijgen mensen tot en met 40 jaar de jodiumtabletten per post thuisgestuurd.

In de tweede ringen rondom de kerncentrales Borssele, Doel, Tihange en Emsland en de onderzoeksreactor Delft krijgen alle gezinnen met kinderen tot 18 jaar jodiumtabletten thuisgestuurd. Rondom de onderzoeksreactor in Petten heeft al predistributie plaatsgevonden.

In totaal gaat het om ongeveer 1,4 miljoen huishoudens die allemaal in één en dezelfde week de jodiumtabletten thuis ontvangen.

Elk huishouden met mensen uit de doelgroepen ontvangt (op naam) een informatiepakket met daarin het doosje met de jodiumtabletten, begeleidende brief en een informatiekaart.

Zwangere vrouwen kunnen via de verloskundige en/of gynaecoloog informatie krijgen over jodiumtabletten.

Ook bijzondere locaties zoals scholen, kinderopvanglocaties of hulpdiensten kunnen jodiumtabletten in voorraad opslaan. De veiligheidsregio inventariseert de behoefte. Op basis daarvan stelt VWS de jodiumtabletten beschikbaar.

VWS ontwikkelt momenteel diverse communicatiemiddelen. Deze worden met de betrokken partijen afgestemd. Tijdens de week van de predistributie (en daarna) zal alle informatie terug te vinden zijn op: www.waaromkrijgikjodiumtabletten.nl.

Nooddistributie jodiumtabletten

Tijdens een kernongeval of geplande lozing van radioactief jodium organiseert de daartoe bevoegde veiligheidsregio de nooddistributie van jodiumtabletten.

Alle direct betrokken veiligheidsregio's werken een operationeel plan uit, welke volgens planning eind 2017 geïmplementeerd kan worden.

Hierbij geldt het volgende uitgangspunt:

- Alle huishoudens met mensen uit de doelgroep binnen een gemeente moeten op één locatie bij hen in de buurt jodiumtabletten kunnen afhalen, mocht dat voor hen noodzakelijk zijn.

Door de combinatie van predistributie en nooddistributie worden de jodiumtabletten grondig verspreid. Zo is er tijdens een kernongeval of geplande lozing van radioactief jodium minder acute vraag naar jodiumtabletten. Er zijn dan genoeg jodiumtabletten bij de inwoners van gemeenten voorradig.

Belangrijkste betrokken partners

- Veiligheidsregio's, GGD'en en gemeenten
- Apotheken en drogisterijen
- Gynaecologen en verloskundigen
- Huisartsen en internisten
- IenM, VenJ en ANVS
- RIVM en NVIC
- IFV en RvIG
- Overige ministeries

Werking jodiumprofylaxe

Het menselijk lichaam slaat jodium op in de schildklier. De schildklier regelt de stofwisseling in het lichaam.

Als radioactief jodium wordt opgeslagen in de schildklier, kan het op termijn zorgen voor schade aan de schildklier. Denk bijvoorbeeld aan een verhoogd risico op schildklierkanker.

Het preventief slikken van jodiumtabletten zorgt ervoor dat de schildklier verzadigd wordt met stabiel jodium. Hierdoor wordt het radioactieve jodium dat mensen binnenkrijgen niet opgeslagen in de schildklier, maar juist afgescheiden.

Als de tabletten in de periode van 12 uur voor het contact met het radioactieve jodium worden ingenomen, wordt de opslag van radioactief jodium maximaal geblokkeerd. De schildklier is dan beschermd.

Inname van jodiumtabletten na contact met radioactief jodium heeft een beperkt effect doordat het voor een kleinere blokkade van radioactief jodium zorgt.

Figuur 2
De eerste en tweede ring in kaart

Dit is een uitgave van

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bezoekadres

Parnassusplein 5 | 2511 vx Den Haag

Postadres

Postbus 20350 | 2500 EJ Den Haag

Telefoon 070 340 79 11

Telefax 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

april 2017